

Duru, K., & Sağbaşı, İ. (2025). Köy ve mahalle muhtarlarının yerel idarelerle ilişkileri: Afyonkarahisar ili örneği. *Tur. J. Sop. Urb. St.* 3(2). 12-27. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17232044>

Köy ve mahalle muhtarlarının yerel idarelerle ilişkileri: Afyonkarahisar ili örneği*

 Kemal Duru¹

 İsa Sağbaşı²

Öz

Gelişmekte olan ülkelerin ekonomik kalkınma ve büyüme stratejilerinde yerelleşmenin pozitif etkileri olacağı iddia edilmektedir. Yerelleşmeden beklenen faydaların gerçekleşebilmesi için sosyal ihtiyaçlarının hızlı şekilde tespit edilmesi önemlidir. Muhtarlar halka en yakın birim olarak yerel idarelerle halk arasında aracı olarak yerelleşme politikalarına katkı sunmaktadır. Muhtarlar sosyal ihtiyaçları yerel idarelere iletme konusunda fonksiyoneldir. Bu çalışmada muhtarların yerel idarelerle ilişkileri incelenmektedir. Afyonkarahisar'da köy ve mahalle muhtarlarından 2025 yılında anket yöntemiyle veri toplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, muhtarlar en fazla su, elektrik, doğalgaz gibi temel hizmetlerde eksikliğin olduğunu belirtmişlerdir. Köy muhtarları en az belediyelerce önemsendiklerini düşünürken, mahalle muhtarları en az il özel idarelerinde önemsendiklerini ifade etmişlerdir. Köy ve mahalle muhtarları, en fazla valilik veya kaymakamlıklarla önemsendiklerini söylemişlerdir. Muhtarların %84'ü hak ve sorumlulukları konusunda mevzuat bilgisi sahibidir. Köy muhtarlarının %55'i haftada en az bir kez il/ilçe özel idaresi ile iletişim kurdukları bulgusu elde edilmiştir. Mahalle muhtarlarının %55'i belediye ile haftada en az bir kez iletişim kurduklarını belirtmişlerdir. Mahalle muhtarlarının, köy muhtarlarından daha fazla belediyeleri ziyaret ettikleri ve diyalog kurdukları bulgusu elde edilmiştir. Köy muhtarları valilik veya kaymakamlıkla mahalle muhtarlarından daha fazla iletişim içindedirler. Bulgulara dayalı olarak, varlığı tartışılan muhtarlık kurumunun 'halk-yerel idareler arası iletişimi sağlamada aracı rolünden' dolayı devam etmesi ve güçlendirilmesinin gerekliliği iddia edilebilir.

Anahtar Kelimeler

Yerel yönetimler, Köy muhtarları, Mahalle muhtarları

The relationships between village and neighborhood mukhtars and local administrations: The case of Afyonkarahisar province

Abstract

Mukhtars (headmen) are functional in conveying social needs to local administrations. This study examines the relationships between mukhtars and local authorities. Data was gathered from village and neighbourhood mukhtars in Afyonkarahisar by using a survey conducted in 2025. The findings show that, according to Mukhtars, the most needed local services are water, electricity, and natural gas. It is found that village mukhtars receive the least consideration in municipalities, while neighbourhood mukhtars receive the least consideration in provincial special administrations. Village and neighbourhood mukhtars argue they receive the most consideration in the governor's/district governor's office. The finding indicates that 84% of the sample know the legislation about mukhtars' rights and responsibilities. 55% of village mukhtars contact provincial/district special administration at least once in a week for public purposes, while 55% percent of neighbourhood mukhtars contact the municipality. Neighbourhood mukhtars visit municipalities more frequently than village mukhtars. Village mukhtars have a contact with the governorship/district governorship office more often than neighbourhood mukhtars do. Based on the findings, it could be argued that the mukhtar institution, whose existence is debated, should be maintained and strengthened due to its "intermediary role in facilitating communication between the public and local administrations."

Keywords

Local administrations, Village mukhtars, Neighborhood mukhtars

* Bu çalışma Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Maliye Yüksek Lisans programında Prof.Dr. İsa Sağbaşı'nın danışmanlığında Kemal Duru tarafından sürdürülen tez çalışmasından üretilmiştir.

1 Sorumlu Yazar, Yüksek Lisans Öğrencisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı; Mersin Anamur Kaymakamı, E-posta: kemal.duru@icisleri.gov.tr

2 Prof. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü, E-posta: isagbas@aku.edu.tr

Extended Summary

It is argued that decentralization would have positive effects on economic development and growth in all countries. It is crucial to rapidly identify and meet social needs for realization of the expected benefits of decentralization. Mukhtar (headmen), as the nearby unit to the public, contributes to decentralization policies by acting as intermediaries between local governments and the public. This study examines the relationship between mukhtars and local administrations. The data is gathered from village and neighbourhood mukhtars in Afyonkarahisar by a questionnaire in 2025.

Mukhtars should be functional in collaborating with local administrations for meeting the social needs of local population. This study aims to examine the relationship between mukhtars and local administrations from the perspective of mukhtars. The relations between village and neighbourhood mukhtars and local administrations (the governor's office, district governor's office, municipalities, special provincial administrations, and their subunits) is examined using various indicators in this study. Previous studies on the relationship between mukhtars and local administrations have examined a single administration, such as a municipality or provincial administration. This study examines the comparative relationships of village and neighbourhood mukhtars with local administrations in a holistic method.

Mukhtars should establish effective dialogue with local authorities, both as required by law and to better perform their duties. In this context, mukhtars should be respected by local administration officials. If mukhtars feel respected by local authorities, the dialogue would continue. Whether mukhtars are respected by local authorities is examined. Mukhtars who are knowledgeable in the legislation are expected to communicate better with local administrations. Mukhtars are asked whether they are knowledgeable about the rights and responsibilities related to their duties. Mukhtars are also asked about perception of public services in their neighbourhood or village.

A comparative study is conducted on the frequency of contact between village/ neighbourhood mukhtars and local administrations. It is observed that neighbourhood mukhtars visit municipalities more frequently than village mukhtars do. Conversely, village mukhtars visit governorates/district governors relatively more frequently than neighbourhood mukhtars do. Overall, the majority of village and neighbourhood mukhtars visit and have a dialogue with both governors/district governors and municipalities at least once a month.

According to the findings, mukhtars most frequently report a lack of basic services such as water, electricity, and natural gas. Village mukhtars felt least valued by municipalities, while neighbourhood mukhtars expressed the least respected by provincial special administrations. Village and neighbourhood mukhtars are most appreciated by the governor's office/district governor's office at the local level. 84% of the mukhtars participating in the study believe they are knowledgeable about the rights and responsibilities of mukhtars. 55% of village mukhtars report communicating with the provincial/district special administration at least once a week. 55% of neighbourhood mukhtars report communicating with the municipality at least once a week. Neighbourhood mukhtars visit municipalities more often than village mukhtars. Village mukhtars, in turn, visit and communicate with governor's office/district governor's office more often than neighbourhood mukhtars. Based on the findings, it could be suggested that the mukhtar institution, whose existence is debated, should remain and be strengthened due to its 'intermediary role' in ensuring communication between the public and local administrations.

Giriş

Muhtarlık yerel ortak ihtiyaçların karşılanmasında yerelleşme birimlerinden halka en yakın olan kurumdur. Bazı görevlerinin dijitalleşmeye bağlı olarak elektronik ortamda ve başka kurumlarca yerine getirilmesi muhtarlık kurumunun varlığının tartışılmasına neden olmaktadır. Ancak köy ve mahallelerin tüzel kişiliğinin kamu kurumlarında veya resmi/özel etkinliklerde temsili noktasında muhtarlığın yeri önemlidir. Bunun yanı sıra, muhtarlıkların halka en yakın birim olarak ortak ihtiyaçların karşılanması, ortak sorunların çözülmesi gibi hususlarda merkezi hükümetin yerel temsilcileri (valilik/kaymakamlık), belediyeler ve il özel idareleri ile iletişim kurabilmeleri muhtarları yerelleşme açısından vazgeçilmez kılacaktır. Yerelleşmeden beklenen faydaların gerçekleşmesi için ortak ihtiyaçların yerel idarelere bildirilmesi gerekmektedir. Muhtarlık halkla yerel idareler arasında bir köprü vazifesi yaparak köy ve mahallelerin ortak sorunlarının hızlı şekilde çözülebilmesi için görev ifa etmektedir.

Muhtarların en fazla irtibatla oldukları kamu kurumları valilik, kaymakamlık, belediye ve il özel idareleridir. Köy ve mahalle muhtarlarının seçildikten sonra görevleri olan mahalli müşterek ihtiyaçlarını yerine getirilmesi için sorumlu kamu kurumlarıyla ilişkileri konusuna duyarlı olmaları gerekmektedir. Muhtarların kamu kurumları ile sağlıklı iletişim kurmaları hizmet verdikleri vatandaşların taleplerinin

karşılanması için de gereklidir. Bu çalışmada köy ve mahalle muhtarlarının karşılaştırmalı olarak valilik, kaymakamlık, belediye ve il özel idareleri ilişki ve diyalog düzeyleri incelenmektedir. Köy ve mahalle muhtarlarının yerel hizmetleri sunan yerel idarelerle ilişkisi veri analizine dayalı bulgular ışığında tartışılmaktadır. İzleyen kısımlarda sırasıyla teorik ve hukuki arka plan, ampirik literatür, yöntem ve bulgular, sonuç ve genel değerlendirmeye yer verilmektedir.

Muhtarlık ve Yerel İdareler Arası İlişkilerin Teorik Arka Planı

Muhtarlık, yerelleşme hiyerarşisi içinde halka en yakın kamu görevidir. Yerelleşme, merkezi hükümetin elinde bulundurduğu bazı yönetim, hizmet sunma ve gelir toplama görev yetkilerini hizmet ve gelir toplama yetkilerini kısmen veya tamamen yerel birimlerle/idarelerle paylaşılmasıdır. Merkez ile yerel arasında hizmet paylaşımına etki eden en önemli konulardan birisi halkın hizmet talebinin hizmet sunumundan sorumlu yöneticilere ulaştırılmasına ilişkin hususlardır. Kamu yönetiminde hizmet sunumunda etkinliğin sağlanmasına yönelik şartlar hizmet talebinin yöneticilere doğru ve efektif bir şekilde iletilmesini de içerir. Yerel idarelerin halka merkezi hükümetten daha yakın olmaları sebebiyle halkın ihtiyaçlarını daha çabuk öğrenecekleri ve bunlara uygun hizmetleri daha verimli sunacakları kabul edilmiştir.³ Bunun sonucu olarak, yerelleşme ile kıt olan kaynakların tahsisinde verimliliğin maksimize edileceği varsayılmaktadır (Sezer ve Büyükpınar, 2021).

Hizmetlerin yerelleşmesi, daraltılmış bölgelerde kamusal hizmet tercihlerindeki farklılıkları en aza indireceğinden, seçmen kitlesindeki benzeşmenin olumlu sonucu olarak tercih edilen kamusal mal demetlerinin daha doğru sunulmasına katkıda bulunacaktır. Yerelleştirme, aynı zamanda etkinliğin en önemli güdüleyicisi kabul edilen rekabetin kamu kesimine uyarlanamaması sorununu da çözmüş olacaktır. Çünkü rasyonel bireylerin hizmet üretecek kamusal aktörleri seçerken kendi çıkarlarını maksimize edeceklerini bilen yerel yöneticiler, rekabetlerinin temelinde etkinliği oturtacaklar buna karşılık seçmenler de hizmet sunmadaki başarıyı oylayacaklardır (Çalışkan ve Sağbaşı, 2005).

Büyükşehir, ilçe ve kasaba gibi yönetsel yapılanmalara kıyasla mahalle veya köy gibi küçük yapılanmalarda yaşayanların istekleri/talepleri benzer ve oldukça homojendir. Muhtarlar görevlerinden önce ve sonra da aynı mahallede/köyde beraber yaşadıkları halkın taleplerine daha duyarlı olmaktadır. Mahallelerde halkın kendi içinden seçtiği muhtarlar halkın sosyal ihtiyaçlarını daha hızlı bir şekilde öğrenmekte, hizmet sunumunda yetkili olan yerel yönetimlere aktarabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, zaman zaman varlığı tartışılan muhtarlık kurumunun yerelleşmeden beklenen avantajların gerçekleştirilmesi için enstrümantal olduğu iddia edilebilir.

Yerelleşmeden beklenen yararların realize edilebilmesi için yerel yöneticilerin kurallarına uygun bir şekilde gerçekleştirilmiş bir seçim sistemi ile göreve gelmiş olması gerekir. Kamu Tercih Teorisine göre tıpkı piyasa mekanizmasında olduğu gibi bireysel çıkarlar politik aktörleri harekete geçirmektedir. Seçmen kendi çıkarlarını maksimize edeceğine inandığı adaya oy vermektedir (Mueller, 1976; Çelik ve Sağbaşı, 2022). Muhtarlık seçimlerinde halk kendi önceliklerini ve tercihlerini üst yerel yönetime iletmede daha başarılı olacağına inandığı adaya oy verebilmektedirler. Seçimle göreve gelen muhtarlar yeniden seçilebilmek için mahallelerinde yaşayan halkın taleplerini yetkili yerel idareye iletme ihtiyacı duymaktadırlar.

Muhtarlar kendilerine ait icra yetkileri olmadığı için halkla icra organları arasında aracı kurum olarak görev yapmaktadırlar. Arıkboğa (2000) bu nedenle muhtarlığı 'boşluk doldurucu ve aracı kurum' olarak nitelendirmektedir. Aracılık fonksiyonu kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde boşluk doldurmakta ve bu fonksiyon bile muhtarlık kurumunun devam ettirilmesi için yeterli bir argümandır. Muhtarlar aracı kurum oldukları için yerel idarelerle ilişki kurmak zorundadır. Muhtar seçimleri dönemlerinde adayların birçoğu yerel idarelerle en iyi iletişimi kendilerinin kuracakları vaadinde bulunmaktadırlar.

Muhtarlık üç açıdan kuruluş işlevinin dışına taşmıştır. Bu nedenler muhtarlığın görece ağırlığını artırdığı gibi muhtarın yerel idarelerle daha fazla irtibat kurmasına aracılık yapmasının yolunu açmıştır (Arıkboğa, 2000).

Muhtarlığı günümüzde daha da önemli kılan nedenlerden birincisi, yönetim kaynaklı olup çeşitli kamu kurumlarının boş bıraktığı alanlarda bu hizmetlere ilişkin talepler doğrudan muhtarlara yapılmaktadır. Muhtarlar halktan gelen talepleri karşılamak için yerel idarelere ve iktidardaki siyasi partilerin temsilcilerine mahallesinin sorunlarını götürmektedir. Bazı durumlarda muhtarlar iş adamlarını mahallenin ilköğretim ve benzeri çeşitli ihtiyaçlarını çözmesi için teşvik etmektedirler. Bu tür yerlerde muhtarlar sadece yerel yönetim alanında değil; sosyal ve eğitsel konulara ait taleplerle de karşılaşmakta ve çözüm üretmeye zorlanmaktadır. Muhtarlığın kuruluş maksadının dışına taşıdığı ikinci olgu mahalle

³ Bu çalışmada yerel idareler geniş anlamda kullanılmıştır. Yerel idarelerin kapsamı içinde mülki amirlikler (valilik ve kaymakamlık), belediyeler ve il özel idareleri ve bunların alt birimlerinin tümü bulunmaktadır.

sakinleriyle ilgilidir. Sosyal, ekonomik, kültürel ve eğitsel olarak kentsel ortama ayak uyduramayan köy kökenli vatandaşlara muhtarlık hamilik yapmakta; onlar için çeşitli kamu kurumlarında aracılık/iş takipçiliği ve yol göstericilik rolü üstlenmektedir. Üçüncü olarak muhtarlık vatandaşların ihtilaflarıyla ilgilenmektedir. Muhtar burada ihtilaf çözücü ve arabulucu bir konumdadır; örneğin arazi ihtilaflarına çözüm yeri olabilmektedir.

Yerleşmenin avantaj ve dezavantajlarının karşılaştırıldığı literatüre göre avantajlarının fazla olması bu politikayı önemli kılmaktadır (Bahl and Bird, 2018). Özellikle gelişmekte olan ülkelerin ekonomik kalkınma ve büyüme stratejilerine yerleşmenin önemli ve pozitif bir etkisi olacağı iddia edilmektedir. Yerleşmeden beklenen faydaların gerçekleşebilmesi için halkın ihtiyaçlarının hızlı şekilde tespit edilmesi ve kıt kaynaklar kısıtı altında karşılanması önem arz etmektedir. Muhtarlık halka en yakın birim olarak yerel idarelerle halk arasında aracı olarak yerleşme politikalarına katkı sunmaktadır.

Türkiye’de Muhtarlık ve Yerel İdareler Arasındaki İlişkilerin Hukuki Arka Planı

Muhtarlar köy veya mahallenin tüzel kişiliğinin kanuni temsilcisidirler. Muhtarlık, yasal dayanağını Anayasa’nın 127. maddesinden almaktadır. “Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir.”

4541 Sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun’da muhtarlık ve ihtiyar heyetinin teşkiline ilişkin hükümler bulunmaktadır. Şehir ile kasabalarda kurulmuş olan ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 8. maddesi gereği kurulacak olan mahallelerde bir muhtar ve muhtarın başkanlığında bir ihtiyar meclisi bulunmaktadır. Mahalle muhtarı, ihtiyar meclisi ile bunların yedek üyeleri mahalle halkı tarafından seçilmektedir.

442 Sayılı Köy Kanunu’na göre muhtarın göreceği işler ikiye (devlet işleri ve köy işleri) ayrılır. Muhtarın göreceği devlet işlerinin bazıları şunlardır: “Devlet tarafından bildirilen kanun ve nizamları köy içinde ilan etmek ve halka anlatmak. Kanun, nizam, talimat ve emir ile kendisine verilen işleri yapmak; Köyün içinde asayişini korumak; Salgın ve bulaşıcı hastalıkları günü gününe devlete haber etmek; Köylünün çiçek ve bulaşıcı hastalık aşısı ile aşılanıp hastalıktan kurtulmasına çalışmak.” Köy muhtarının göreceği köy işlerinden bazıları şunlardır: “Köye ait mecburi işleri ihtiyar meclisi ile görüşerek yapmak ve yaptırmak; Köylünün isteğine bağlı işlerin yapılabilmesi için köylülere öğüt vermek; İhtiyar heyeti kararı ile köy işlerinde harcanacak parayı toplamak; Köy işlerinde harcanacak parayı topladıktan sonra harcamak için emir vermek.”

5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 9. maddesinde mahalle muhtar ve belediye ilişkileri düzenlenmiştir: “Muhtar, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür. Belediye, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli aynı yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır.”

2005 yılında yasal altyapının oluşturulmasıyla birlikte mahalle muhtarları ile belediyeler arasındaki ilişkilerin arttığı gözlemlenmiştir. Bu anlamda ilk somut gelişmeler, belediyeler tarafından muhtarlık ofislerinin yapımı, donatılması gibi alanlarda olmuştur. Diğer yandan kent konseylerinde muhtarlar katılım süreçlerinin parçası olmaya başlamıştır (Arıkboğa, 2018: 29).

Belediye Kanunu’na göre, mahalle muhtarları belediye meclisi ihtisas komisyonlarına katılabilmektedir. Gündemdeki konulara ilişkin oy hakkı bulunmaksızın, kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantısına iştirak edebilirler. Aynı kanuna göre mahalle muhtarları, kent konseyine katılım sağlayabilmektedir. Kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlarlar.

Muhtarlarla vali, kaymakam gibi mülki idare amirleri ile çeşitli konularda mevzuat gereği irtibat içinde olması gerekmektedir. Köy ihtiyar meclisi tarafından köy işleri en lazım olandan başlayarak sıraya konular ve biri yapılip bitirildikten sonra hepsi sırayla köylüye yaptırmaya çalışılır. Öncelikle yapılması gereken sağlık, yol ve okul işlerinin geri bırakıldığı şikayet edilir veya haber verilirse, köyün bağlı olduğu kaymakam ya da vali tarafından gösterilen yolda yapılır. Köyde ihtiyar meclisinin kesin olan nitelikli kararlarını karşı mülki amire itiraz da bulunulabilir. İhtiyar Meclisi’nce belirlenmiş olan salmaya ilişkin olarak yapılan itiraz üzerine verilmiş olan kararlar aleyhine, kararın tebliği tarihinden itibaren merkez ilçe de valiye, diğer ilçeler de ise kaymakama itiraz edilebilir (Apan, 2025: 51-52).

Köylere Hizmet Götürme Birlikleri, büyükşehir olmayan il ve ilçelerde kurulan, köylerin üyesi bulunduğu, il merkezinde vali ya da görevlendireceği vali yardımcısının, ilçelerde kaymakamın başkanlık ettiği, yönetiminde ise bazı il genel meclisi üyelerinin ve köy muhtarlarının yer aldığı bir kuruluştur (Kara, 2019: 26). Köylere Hizmet Götürme Birlikleri köylerin su, yol, elektrik vb. ihtiyaçlarının karşılanması konusunda köy muhtarlarının mülki amirlere sorunları doğrudan iletebilmesi konusunda işlevseldir.

Vali, köy idareleri ile bunlara bağlı bütün kuruluşları denetler ve teftiş eder. Bu denetlemeyi bizzat kendisi yapabileceği gibi, görevlendireceği kişiler aracılığıyla da yapabilir. Valiler, her sene uygun gördükleri zamanlarda ilin bütün ilçe ve bucakları ile sırasıyla programa alının köyleri ve il içinde yer alan teşkilatı teftiş ederler. Halkın ihtiyaç ve isteklerini yerli yerinde gözden geçirip gereğini yaparlar. Ayrıca benzer denetim ve teftiş yetkisi kaymakama da verilmiştir. Kaymakam her sene ilçenin tüm bucakları ile köylerinin en az yarısını ve ilçe içinde bulunan teşkilatı teftiş eder. Halkın istek ve ihtiyaçlarını yerinde gözden geçirir ve gereğini yapar (Apan, 2025: 52).

Köy muhtarlarının bütün işlem ve kararları mülki amirin vesayet denetimine tabidir. Muhtarların köyün yararına olmayan kararlarını vali ve kaymakamların bozabildiği, Köy Kanunu'nun 40. maddesinde ifade edilmiştir. Ancak vali ve kaymakam muhtarın yerine geçerek karar verememektedir. Karar yine köylü tarafından verilmektedir. Mülki idare amirlerinin vesayet denetimi gereği, köy yönetimi organları üzerinde başka tasarrufta da bulunabilmektedir. Köy Kanunu gereği, görevini yerine getirmeyen muhtarlar görevden alınabilmektedir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda il özel idaresinin görev, yetki ve sorumluluklarında köylerin desteklenmesi ifadesi yer almaktadır. Aynı kanunda, il özel idaresinin giderleri arasında il genel meclisince belirlenecek ilkeler çerçevesinde köylere veya köylerin aralarında kurdukları birliklere yapılacak yardımlar ifadesi yer almaktadır. İl Özel İdaresi Kanunu'nda geçen bu süreçlerin yürütülmesi, idare ile muhtar-ihiyar heyeti arasında olacaktır.

İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6. maddesinde; belediye sınırları il sınırı olan ilin çevre düzeni planı, bayındırlık ve iskân, toprağın işlenmesi, erozyonun önlenmesi, kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları, ilk-orta öğretim kurumları için arsa temini, binaların yapımı, bakım ve onarımı ve diğer ihtiyaçların karşılanmasına ilişkin hizmetler il özel idaresinin görevleri arasındadır. İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım-kurtarma, orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırlarının dışında yapmakla il özel idaresi görevli ve yetkilidir. İl sınırları içerisinde yer alan mabet, kültür ile tabiat varlıkları, kent tarihi bakımından önemli olan mekanlar ile cemevlerinin yapım, bakım ve onarımı il özel idaresi tarafından yapılabilir. Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları, yapım, bakım ve onarım işleri, devlet ve il yolları, içme suyu, kanalizasyon, enerji iletim hattı, eğitim, sağlık, kültür ve turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskân ile gençlik ve spor gibi hizmetlere ilişkin yatırımları, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine kaynak aktarmak yoluyla gerçekleştirebilmektedir. İl özel idaresi, hizmetleri vatandaşa en uygun ve en yakın yerlerde sunar. Hizmetlerin diğer mahalli idareler ve kamu kuruluşları arasında bütünlük ve uyum içinde yürütülmesine dönük koordinasyon o ilin valisi tarafından sağlanmaktadır. İl özel idaresinin sayılan görev ve hizmetlerinde mahalle ve köyü ilgilendiren hizmetlerde idare ile muhtar ilişkisi ortaya çıkmaktadır.

Muhtarların, İl Özel İdaresi İhtisas Komisyonlarına katılma yetkisi bulunmaktadır. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 16. maddesinde geçen ifadeye göre, gündemdeki konularla ilgili köy ve mahalle muhtarları oy hakkı bulunmaksızın, kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantısına iştirak edebilirler.

Bu bölümde muhtarların yerel idarelerle irtibat kurmasının mevzuat gereği zorunlu olmasının hukuki durumu özetlenmiştir. Muhtarların yerel idarelerle ilişkilerinin etkin ve sürdürülebilir olması önemlidir. Yerel idarelerin kanun ve diğer mevzuatla verilen bazı görevlerin yerine getirilebilmesi için mahalle ve köy muhtarlarıyla iş birliğine gitmesi gerekmektedir. Buna karşılık icra yetkisi olmayan muhtarların yasal görev ve sorumluluklarını yerine getirebilmesi için yerel idarelerle görüşmesi ve sağlıklı diyalog kurması gerekmektedir.

Muhtarlık ve Yerel İdareler Arasındaki İlişkiler Üzerine Ampirik Literatür

Muhtarlar veya muhtarlıkla ilgili akademik çalışmalar muhtarlığın tarihsel gelişimi, kadın muhtarlar, halkın muhtarlara bakışı ve memnuniyeti, 6360 sayılı Kanun'la köyden mahalleye dönüşen yerleşim yerlerin muhtarları, Cumhurbaşkanının muhtarlarla toplantıları, muhtarların yerel idarelerle ilişkileri ve diğer konular başlıkları altında sıralanabilir.

Konu	Çalışma
Muhtarlık ve mahalle yönetimi	<ul style="list-style-type: none"> Akman (2018) Çılgın ve Yirmibeşoğlu (2019) Göküş, Bayrakçı ve Alptürker (2013) Kavruk (2004) Kavruk (2018)
Cumhurbaşkanlığı muhtar toplantıları	<ul style="list-style-type: none"> Aydın (2020)
6360 sayılı kapsamlı torba kanun ve muhtarlık	<ul style="list-style-type: none"> Avşar ve Taş (2020), Toprak ve Aydın (2023) Usta, Akman ve Kocaoğlu (2018)
Muhtarlık tarihi	<ul style="list-style-type: none"> Aydoğdu ve Tuncer (2018) Güneş (2023) Ercoşkun (2012) Haniilçe ve Çakmak (2024) Şahin ve Asarkaya (2019)
Muhtarlık üzerine ampirik çalışmalar	<ul style="list-style-type: none"> Bulut (2001) Nacak (2024) Tahran ve Korlu (2020)
Kadın muhtarlar	<ul style="list-style-type: none"> Kaşıkkırık (2022) Kaşıkkırık ve Dokuzcan (2022) Yıldız (2013)
Muhtarlıkla ilgili diğer konular	<ul style="list-style-type: none"> Bal, Aygül, Uysal ve Oğuz (2012) Kahraman (2020) Kalaycı (2021) Yılmaz, İzci ve Atmaca (2020) Özkan Erdoğan (2017)

Çalışmamızın konusu muhtarların yerel idarelerle ilişkileri ile sınırlı olduğu için bu konuda yapılan ampirik çalışmalara aşağıda yer verilecektir. Kadın muhtarlar, muhtarlık tarihi vb. diğer konularda yapılmış ampirik, teorik ve mesleki çalışmaların literatür taraması çalışmamızın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Bulut, Yıldırım ve Şengül (2000) mahalle muhtarlarının belediye yönetimleri ile ilişkilerini Gaziantep ve Maraş örneklerinde anket yöntemi ile veri toplayarak araştırmışlardır. Çalışmada belediyelerin mahalle muhtarları ile bir diyalog içinde olup olmadığı; mahalle sorunları ve yapılacak hizmetler konusunda muhtarlarla görüşme toplantıları yapıp yapmadığını belirlenmesi; belediyeye yönetimlerinin mahalle muhtarları ile hangi durumlarda daha fazla iletişim kurmak istedikleri gibi konular araştırılmıştır. Ankete katılanların %52'si belediyelerle bilgi ve görüşme toplantılarına katıldıklarını, %32'si ise katılmadığını belirtmiştir. Diğer bir bulgu özellikle seçim dönemlerinde, doğal felaket durumlarında ve bir hizmet yapılacağı zaman belediyelerin mahalle muhtarları ile daha fazla diyalog kurdukları dikkat çekmektedir. Mahalle muhtarlarına belediyelerle irtibat için nasıl bir yöntem izliyorsunuz sorusuna bazı muhtarlar belediye başkanı ile görüştüklerini; bazı muhtarlar belediye meclis üyeleri ile, bazı muhtarlar belediye encümen üyeleri ile görüştükleri şeklinde cevap vermişlerdir. Mahalle muhtarlarından bazıları genellikle belediye başkanının sorunların çözümünde tek yetkili olduğunu düşünmelerinden dolayı sadece başkanla görüştüklerini dile getirmişlerdir. Muhtarlar belediyelerle mahalle muhtarları arasında düzenli toplantılar düzenlenmesi gerektiği ve bu toplantılara herhangi bir siyasi ve ideolojik düşünce güdülmeden bütün mahalle muhtarları davet edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Belediyelerde mahalle muhtarlarının sorunlarıyla doğrudan ilgilenecek bir 'muhtarlar odası' oluşturulması önerisinde bulunmuşlardır. Mahalle muhtarlarına belediye yönetimleriyle yakın bir ilişki ve iş birliği içinde olmadan bir yararı sorulmuştur. Bu tür bir diyalog için bazı muhtarlar yönetimi merkezîyetçilikten kurtaracağını; halkın programlar konusunda görüş ve rızalarının alınmasını sağlayacağını; muhtarlarının talep ve beklentilerini dile getirme konusunda yardımcı olacağını düşünmektedirler. Mahalle muhtarları belediye yönetimleriyle diyalogun karşılıklı kaynaşmayı ve yakınlaşmayı sağladığı; katılımcı bir yönetimin sağlanmasına yardımcı olacağı kanaatini aktarmaktadırlar.

Bulut, Yıldırım ve Şengül'ün (2000) veri analizine dayalı çalışmasında elde edilen bazı bulgular şunlardır: Muhtarlar halkın nabzını tutmakta olup belediyelerle muhtarların fikir alışverişinde bulunması

belediyenin dolaylı olarak halk ile diyalog ve iletişimi anlamına gelmektedir. Mahalle muhtarlarının belediyelerle diyalogu hizmetlerin gerçekleşmesi konusunda hızlı hareket edilmesini sağlayacağı gibi objektif olmayı ve kişisel çıkarlardan uzaklaşmayı da sağlayabilir. Muhtarlarının belediyelerle ve diğer idarelerle yüz yüze ilişki kurması diyalog kurması sorunlarını açık bir şekilde dile getireceğinden yönetimin denetlenmesini de sağlar. Mahalle muhtarları yerel idarelere görüş, öneri ve sorunları daha kolay aktarma olanağına sahiptir bu nedenle sorunların gündeme alınması ve çözülmesi daha hızlı olacak ve yerel hizmetlerin verilmesinde etkinlik artacaktır. Muhtarların yerel idarelerle doğrudan diyalog sağlaması daha akılcı rasyonel fikirlerin üretilmesini sağlayabilecektir. Mahalle muhtarlarıyla yerel idarelerin diyalog kurması bir yandan mahallelerde belediyelere yapmış olduğu hizmetler konusunda geri-dönüş sağlarken, diğer yandan muhtarların da belediyenin hizmetleri hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır.

Toprak ve Aydın (2023) yaptıkları çalışmada köyden mahalleye dönüşen yerlerin büyükşehir belediyeleri ile ilişkileri ele alınmıştır. 6360 sayılı kanun ile birlikte büyük şehirlerde köylerin tüzel kişilerinin kaldırılarak mahalleye dönüştürülmesi sonucu kurulan muhtarlıkların sorunlarına yardımcı olmak amacıyla büyükşehir belediyelerinde muhtarlık işleri daire başkanlıkları kurulmuştur. Çalışmada Ankara Büyükşehir Belediyesi Muhtarlık İşleri Daire Başkanlığında yarı yapılandırılmış mülakat tekniği uygulanarak çeşitli bulgular elde edilmiştir. Bu çalışmada bulgulara göre kırsal mahalle ve Kırsal Yerleşik Alan Yönetmeliğinin olumlu bir gelişme olduğu fakat tam anlamıyla yeterli olmadığı tespit edilmiştir; 6360 sayılı kapsamlı torba Kanunun olumlu ve olumsuz yönleri belirlenmiştir. Toprak ve Aydın (2023) köyden mahalleye dönüşen muhtarlıkların büyükşehir belediyeleri ile ilişkileri konusunda öncü bir çalışmayı büyükşehir belediyeleri yönünden ele almışlardır.

Taş, Durgun ve Yalçınkaya (2021) bir halkla ilişkiler aracı olarak mahalle muhtarlarının il idaresiyle olan ilişkilerinin durumunu araştırmışlardır. Bu çalışmada mahalle muhtarları ile il İdaresi arasındaki ilişkilerde ortaya çıkan sorunlar belirlenmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur. Bu çalışmada Niğde ilinde bir alan araştırması ile 'bir halkla ilişkiler aracı olarak mahalle muhtarlarının il idaresi ile ilişkisi nasıldır?' sorusuna cevap aranmıştır. Mahalle muhtarlarının yanı sıra il idaresi kapsamında valilik birimlerindeki görevlilerle derinlemesine mülakat tekniği kullanılmıştır.

Muhtarların yerel idarelerle ilişkileri üzerine yapılan ampirik çalışmaların yanı sıra muhtar-yerel idareler arası ilişkilerin mevzuat ve tarihsel gelişimi üzerine yazılmış veri analizine dayalı olmayan çalışmalar da bulunmaktadır. Apan (2025) ve Arıkboğa (2018) veri analizine dayalı olmadan muhtar-mülki idare ve muhtar-belediye ilişkilerinin detaylı şekilde tarihsel gelişimi ve hukuki boyutunu ele alan çalışmalarına katkı sunmuşlardır.

Muhtarların yerel idarelerle ilişkileri üzerine yapılan ampirik çalışmaların literatür taraması ülkemiz üzerine bu konuda yapılan akademik çalışmaların sınırlı sayıda olduğunu göstermektedir. Mevcut çalışmalarda mahalle muhtarları-belediye/il idaresi, köyden mahalleye dönüşen yerlerin muhtarlarının büyükşehir ilişkilerinin ele alındığı tespit edilmiştir. Bu çalışma ise, köy ve mahalle muhtarlarının karşılaştırmalı olarak valilik/kaymakamlık, belediye ve il özel idareleri ile ilişkileri bütüncül bir şekilde ele alarak ampirik literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Yöntem ve Bulgular

İller İdaresi verilerine göre Türkiye'de 50.428 muhtar görev yapmaktadır.⁴ Tablo 1'de köy ve mahalle muhtarlarının cinsiyete göre dağılımına ilişkin bilgiler sunulmuştur. Mahalle muhtarlarının %5'i kadın iken, köy muhtarlarının %1'i kadındır. Türkiye'de tüm muhtarların %3'ü kadın, %97'si erkektir. Köy muhtarlarının toplam muhtarlara oranı %36, mahalle muhtarlarının ise %64'dür.⁵

Tablo 1: Türkiye'de cinsiyet türüne göre köy ve mahalle muhtarları

	Köy		Mahalle		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Erkek	18.032	99	30.677	95	48.709	97
Kadın	178	1	1.541	5	1.719	3
Toplam	18.210	100	32.218	100	50.428	100

4 Kaynak: İller İdaresi Genel Müdürlüğünden elde edilen 22.07.2025 tarihli bilgi notu.

5 6360 sayılı Kanun'la 30 büyükşehir belediyesindeki bütün köyler ve beldeler mahalleye dönüştürülmüştür (Muğla Seydişehir'deki gibi gerekirse birleştirilerek, ilçeye dönüştürülen çok az sayıdaki köyler hariç). Bu dönüşümle birlikte mahalle muhtarlığı sayısı iki katına çıkmıştır (Arıkboğa, 2018, 31).

Çalışmanın alanı Afyonkarahisar'la kısıtlı olduğu için evren ilde görev yapan muhtar sayısıdır. Örneklem yöntemleri olasılığa dayalı olan ve olmayanlar şeklinde ikiye ayrılmaktadır. En ideal örneklem yöntemleri olasılığa dayalı yöntemler olmakla birlikte, uygulanmasının zaman ve gider maliyeti oldukça fazladır. Bu nedenle olasılığa dayalı olmayan yöntemler tercih edilmektedir. Bu çalışmada da olasılığa dayalı olmayan yöntemlerden kolayda örneklem yöntemiyle anket gerçekleştirilmiştir. Geliştirilen anket formu uygulanmadan önce Afyon Kocatepe Üniversitesinden etik kurul onayı alınmıştır. Dinar ilçesinde 20 muhtarla yapılan pilot çalışmadan sonra revize edilen anket formu sahada yüz yüze yöntemle uygulanmıştır.

Afyonkarahisar ilinde Tablo 2'de de görüldüğü üzere, resmi verilere göre 421 köy⁶ ve 448 mahallede⁷ görev yapan 849 muhtar bulunmaktadır. Çalışmada 211 köy, 231 mahalle muhtarı olmak üzere toplam 442 muhtarla anket yapılmıştır. Ankete katılanların %48'i köy, %52'si mahalle muhtarı olarak görev yapmaktadır. Çalışmada örneklem olarak, evrenin %52'siyle anket gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2: Köy/mahalle muhtarları için evren ve örneklem

	Evren		Örneklem	
	Sayı	%	Sayı	%
Köy	421	48	211	48
Mahalle	448	52	231	52
Toplam	869	100	442	100

Ankete katılan muhtarların yaşlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler Tablo 3'te sunulmuştur. Örneklemde en genç muhtar 24, en yaşlı muhtar 75 yaşındadır. Örneklemdeki muhtarların %23'ü 40 yaş ve altı, %60'ı 50 yaş ve altı olarak tespit edilmiştir. En kalabalık yaş %5,7 ile 55 yaşı tespit edilmiştir. Örneklem %2'si (21-30) yaş grubunda, %21'i (31-40) yaş grubunda, %38'i (41-50) yaş grubunda, %31'i (51-60) yaş grubunda, %8'i ise (61 ve üzeri) yaş grubundadır.

Tablo 3: Muhtarların yaş durumlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Yaş	Sayı	%	Kümülatif %	Yaş	Sayı	%	Kümülatif %
24	1	0,2	0,2	48	23	5,2	51,1
27	2	0,5	0,7	49	23	5,2	56,3
28	1	0,2	0,9	50	20	4,5	60,9
29	1	0,2	1,1	51	21	4,8	65,6
30	5	1,1	2,3	52	14	3,2	68,8
31	4	0,9	3,2	53	6	1,4	70,1
32	9	2	5,2	54	18	4,1	74,2
33	9	2	7,2	55	25	5,7	79,9
34	5	1,1	8,4	56	16	3,6	83,5
35	10	2,3	10,6	57	14	3,2	86,7
36	9	2	12,7	58	7	1,6	88,2
37	5	1,1	13,8	59	6	1,4	89,6
38	12	2,7	16,5	60	10	2,3	91,9
39	13	2,9	19,5	61	5	1,1	93
40	16	3,6	23,1	62	6	1,4	94,3
41	15	3,4	26,5	63	6	1,4	95,7
42	13	2,9	29,4	64	7	1,6	97,3
43	15	3,4	32,8	65	6	1,4	98,6
44	15	3,4	36,2	66	3	0,7	99,3
45	17	3,8	40	68	1	0,2	99,5
46	8	1,8	41,9	70	1	0,2	99,8
47	18	4,1	45,9	75	1	0,2	100

6 Köy muhtarları verisi için Bkz:

<http://www.afyonkarahisar.gov.tr/kurumlar/afyonkarahisar.gov.tr/Dosyalar/Se%C3%A7im%20Listesi/2024-Koy-Listesi.pdf>

7 Mahalle muhtarları verisi için Bkz:

<http://www.afyonkarahisar.gov.tr/kurumlar/afyonkarahisar.gov.tr/Dosyalar/Se%C3%A7im%20Listesi/2024-Mahalle-Listesi.pdf>

Ankete katılan muhtarların cinsiyet, eğitim ve medeni durumlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler tablo 4'te sunulmuştur. Katılımcıların eğitim durumuna göre 442 örneklemin 150'si ilkokul mezunudur (%33) ve en yüksek değerdir; 147 lise mezunu (%32) ve 129 ortaokul mezunu (%29) görev yapmaktadır. Üniversite mezunlarının oranının ise %4 olması, toplumdaki üniversite mezunu artışının muhtarlığa yansımadağını göstermektedir. Diğer bir şekilde, üniversite mezunu muhtar sayısının az olması üniversite mezunlarının, muhtarlığı tercih etmediği şeklinde yorumlanabilir. Muhtarların %93'ü evli, %4'ü bekarıdır.

Tablo 4: Muhtarların cinsiyet, eğitim ve medeni durumlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Değişken		Sayı	%
Cinsiyet	Erkek	429	97
	Kadın	13	3
Eğitim	İlkokul	150	33
	Ortaokul	129	29
	Lise	147	32
	Üniversite	16	4
Medeni durum	Evli	410	93
	Bekar	17	4
	Boşanmış	7	1
	Eşi vefat etmiş	8	2

Katılımcıların %97'si erkek, %3'ü kadındır. 2024 Türkiye verilerine göre de kadın muhtarların toplam muhtar sayısına oranı %3'tür. Kadın ve erkek muhtarlar açısından örneklemin evren ile aynı orana sahip olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların görev süresi ve mahalle/köy nüfusuna ilişkin tanımlayıcı istatistikleri tablo 5'te sunulmuştur. Muhtarlık görev süresi içerisinde görev süresi açısından incelenmesine göre muhtarların yaklaşık %50'si ilk defa seçilmiş ve görev yapmaktadır. Muhtarların %32'si 2. dönem, %12'si 3. dönem, %4'ü 4. dönem, %1'i 5. dönem, %2'si ise 6. dönem muhtarlıklarını yapmaktadırlar. Bu gösterge bize muhtarların %50'sinin ilk kez görev yaptığını göstermektedir. Muhtarların yaklaşık 1/3'ü 2. kez seçilmiştir. 8 muhtar 6. dönemlerinde görev yapmaktadır.

Ankete katılan muhtarların %7'si nüfusu 100'ün altında olan mahallede/köyde muhtarlık yapmaktadır. Muhtarların %63'ü nüfusu 100 ile 1.000 arasında olan yerlerde mahallelerde görev yapmaktadır. Muhtarların %18'i nüfusu 1.000 ile 3.000 arasında olan mahallelerde görev yapmakta iken %11'i nüfusu 3.000 ve üzeri olan mahallelerde görev yapmaktadır.

Tablo 5: Muhtarların görev süresi ve mahalle/köy nüfusuna ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Görev süresi (yıl)	Değişken	Sayı	%
Görev süresi (yıl)	0-5	215	49
	6-10	143	32
	11-15	54	12
	16-20	18	4
	21-25	4	1
	25 üstü	8	2
Mahalle/köy nüfusu (kişi)	0-100	32	7
	101-300	93	21
	301-500	95	22
	501-1.000	93	21
	1.001-3.000	81	18
	3.001-5.000	25	6
	5.001 ve üzeri	23	5

Ankete katılan muhtarların çalışma durumu ve yerleşim yeri tanımlayıcı istatistikleri Tablo 6'da sunulmuştur. Muhtarların %35'i muhtarlık dışında başka bir işte çalışmakta olup %40'ı sadece muhtarlık yapmaktadır. Muhtarların %25'i ise emekli durumundadır ve %20'si kasaba, %62'si ilçe ve %18'i il merkezine bağlı olarak görev yapmaktadır.

Tablo 6: Muhtarların çalışma durumu ve yerleşim yeri değişkenlerine ait tanımlayıcı istatistikler

	Değişken	Sayı	%
Muhtarlık dışı çalışma durumu	Çalışıyor	159	35
	Çalışmıyor	174	40
	Emekli	109	25
Yerleşim yeri	Köy/Kasaba	91	20
	İlçe	272	62
	İl Merkezi	79	18

Ankete dayalı çalışmalarda tümevarım için örneklemin evreni temsil kabiliyetine haiz olması gerekmektedir. Eğitim, medeni durum, cinsiyet, görev yeri, görev süresi, yerleşim yeri değişkenlerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler örneklemin alt gruplara normal dağıldığını göstermektedir. Örneklemin, evrenin yarısından fazla olması da örneklem büyüklüğünün yeterli olduğunu göstermektedir.

Çalışmada eğitim durumu ile mahalle muhtarlığının türü arasında bir ilişki olup olmadığı Tablo 7'de sunulmaktadır. Köylerde ilkökul mezunu muhtar daha fazla iken, mahallelerde ortaokul, lise ve üniversite mezunu muhtar köylerden daha fazladır. Özellikle mahalle muhtarlığında üniversite mezun sayısı köylere göre üç kat fazladır.

Tablo 7: Eğitim durumu ile köy/mahalle muhtarlığı arasındaki ilişki

	Köy	Mahalle	Toplam
İlkokul Mezunu	87 (%41)	63 (%27)	150 (%33)
Ortaokul Mezunu	58 (%21)	71 (%30)	129 (%29)
Lise Mezunu	62 (%29)	85 (%36)	147 (%33)
Üniversite Mezunu	4 (%1)	12 (%5)	16 (%3)
Toplam	211	231	442

Parantez içi rakamlar toplama oranı göstermektedir.

Eğitim durumu ile mahalle nüfusu arasında bir ilişki olup olmadığı incelenmiş ve bulgular tablo 8'de gösterilmektedir. İlkokul mezunu muhtarların yarısından fazlası nüfusu 0-500 arası yerlerde muhtarlık yapmaktadır. Lise mezunlarının yaklaşık yarısı nüfusu 0-500 arası yerlerde muhtarlık yapmaktadır. Örneklemin yaklaşık %50'sinin nüfusu 0-500 arası yerlerde muhtarlık yapması, köy ve mahallelerin ölçek açısından yaklaşık %50'sinin nüfusunun 500'den az olduğunu göstermektedir.

Tablo 8: Muhtarların eğitim durumu ile nüfus arasında ilişki

	0-500	501-1.000	1.001-3.000	3.001 ve üzeri	Toplam
İlkokul Mezunu	80	31	22	17	150
Ortaokul Mezunu	60	29	30	10	129
Lise Mezunu	74	29	25	19	147
Üniversite Mezunu	6	4	4	2	16
Toplam	220	93	81	48	442

Muhtarlar kendilerine iletilen kamu hizmetleri ilgili sorunları yerel idarelere bildirmek zorundadır. Bunun içinde yerel idarelerle muhtarların iletişim içinde olmaları gerekmektedir. Bu kapsamda muhtarlara görev yapılan mahalle veya köyde eksikliğini hissettiği kamu hizmetleri sorulmuştur. Birden fazla seçenek işaretleyerek cevap verilmiştir. Bulgular Tablo 9'da sunulmuştur. Muhtarların en fazla eksikliğini hissettikleri kamu hizmetleri sıralamasında su, elektrik, doğalgaz gibi temel hizmetleri en başta yer almıştır. Ulaşım ve altyapı hizmetleri ikinci sırada yer almıştır. Muhtarların %31'i eksik kamu hizmeti bulunmadığını belirtmektedirler.

Tablo 9: Muhtarların en fazla eksikliğini hissettikleri kamu hizmetleri

	sayı	%
Sağlık hizmetleri	97	22
Eğitim hizmetleri	90	20
Katı atıkların toplanması ve çevre düzeni	73	17
Ulaşım ve altyapı hizmetleri	118	27
Su, elektrik, doğalgaz gibi temel hizmetler	148	34
Sosyal yardım ve destek programları	66	15
Güvenlik hizmetleri	67	15
Eksiklik hissetmiyorum	138	31

Muhtarlara kamu hizmetleriyle ilgili en fazla hangi konularda bilgi eksikliği hissettikleri sorulmuştur. Birden fazla seçenek işaretleyerek cevap verilmiştir. Bulgular tablo 10'da sunulmuştur. Muhtarların en fazla bilgi eksikliği hissettikleri kamu hizmetleri sırasıyla sağlık hizmetleri, imar işlemleri ve altyapı çalışmalarıdır. Muhtarların %36'sı kamu hizmetleri konusunda bilgi eksikliği hissetmediklerini belirtmiştir.

Tablo 10: Muhtarların en fazla bilgi eksikliği hissettikleri kamu hizmetleri

	sayı	%
Sağlık hizmetleri	92	21
Eğitim hizmetleri	76	17
İmar İşlemleri	93	21
Tarım hizmetleri	62	14
Altyapı çalışmaları	90	20
Sosyal yardım ve destekler	50	11
Çevre ve temizlik	73	17
Nüfus işlemleri	20	5
Defin İşlemleri	18	4
Güvenlik hizmetleri	39	9
Eksiklik hissetmiyorum	160	36

Köy ve mahalle muhtarların kamu hizmetleriyle ilgili en fazla hangi konularda bilgi eksikliği hissettiklerine ait bulgular karşılaştırmalı olarak Tablo 11'de sunulmuştur. Altyapı çalışmaları, çevre ve temizlik konularında köy muhtarlarının en fazla bilgi eksikliği hissettikleri hizmetlerdir. Sağlık ve imar hizmetleri mahalle muhtarlarının en fazla bilgi eksikliği hissettikleri kamu hizmetleridir. Köy ve mahalle muhtarlarının %20'si herhangi bir kamu hizmeti hakkında bilgi eksikliğinin olmadığını ifade etmişlerdir.

Tablo 11: Köy ve mahalle muhtarların karşılaştırmalı en fazla bilgi eksikliği hissettikleri kamu hizmetleri

	Köy	Mahalle
Sağlık hizmetleri	40 (%11)	52 (%12)
Eğitim hizmetleri	29 (%8)	47 (%11)
İmar İşlemleri	40 (%11)	53 (%12)
Tarım hizmetleri	32 (%9)	30 (%7)
Altyapı çalışmaları	42 (%12)	48 (%11)
Sosyal yardım ve destekler	20 (%6)	30 (%7)
Çevre ve temizlik	44 (%12)	29 (%7)
Nüfus işlemleri	9 (%3)	11 (%3)
Defin İşlemleri	9 (%3)	9 (%2)
Güvenlik hizmetleri	15 (%4)	24 (%6)
Eksiklik hissetmiyorum	75 (%21)	85 (%20)

Parantez içi rakamlar toplama oranı göstermektedir.

Muhtarlar görevli oldukları görevlerle ilgili olarak yerel kamu yöneticileri ile iletişim içinde olmaları gerekmektedir. Muhtarlar sorumlu oldukları görevleri ile sorunları çözebilmek için valilik, kaymakamlık, belediye veya il özel idaresi ile görüşmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda muhtarlara bağlı bulunduğu valilik veya kaymakamlıkla ne sıklıkta görüştükleri sorulmuştur. Bulgular Tablo 12'de sunulmuştur. Köy muhtarlarının %53'ü haftada en az 1 kez, mahalle muhtarlarının %51'i ayda en az 1 kez valilik veya kaymakamlığa gittiğini belirtmişlerdir. Köy muhtarlarının görel olarak devletin temsilcilikleri olan valilik/kaymakamlıkları daha fazla sıklıkla ziyaret ettikleri bulgusu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 12: Kamu hizmetlerine ilişkin muhtarların valilik/kaymakamlıkla iletişim sıklığı

	Köy	Mahalle	Toplam
Yılda birkaç kez	18	34	52
Ayda en az 1 kez	79	118	197
Haftada en az 1 kez	112	74	186
Hiç iletişim kurmuyorum	2	5	7
Toplam	211	231	442

Muhtarlara görev yaptıkları yerin belediyesi ile ne sıklıkta görüştükleri sorusu yöneltilmiştir Bulgular Tablo 13'te sunulmuştur. Köy muhtarlarının %39'ü ayda en az 1 kez, mahalle muhtarlarının %55'i haftada en az 1 kez belediyeyi ziyaret ettiklerini belirtmişlerdir. Mahalle muhtarlarının görece olarak köy muhtarlarından daha fazla sıklıkla belediyeleri ziyaret ettikleri bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 13: Kamu hizmetlerine ilişkin muhtarların belediyelerle iletişim sıklığı

	Köy	Mahalle	Toplam
Yılda birkaç kez	49	9	58
Ayda en az 1 kez	82	93	175
Haftada en az 1 kez	34	127	161
Hiç iletişim kurmuyorum	46	2	48
Toplam	211	231	442

Kamu hizmetlerine ilişkin muhtarların valilik/kaymakamlıkla ve belediyelerle iletişim sıklığı karşılaştırmalı bir şekilde ele alındığında şu bulgular elde edilmiştir. Mahalle muhtarlarının görece olarak köy muhtarlarından daha fazla sıklıkla belediyeleri ziyaret ettikleri görülmüştür. Buna karşılık köy muhtarlarının görece olarak mahalle muhtarlarından daha fazla sıklıkla valilik/kaymakamlıkları ziyaret ettikleri bulgusu elde edilmiştir. Toplamda ise köy ve mahalle muhtarlarının çoğunluğu hem valilik/kaymakamlıkları hem de belediyeleri ayda en az bir kez ziyaret ettiği ve iletişime geçtiği gözlenmiştir. Muhtarlara görev yaptıkları yerin il/ilçe özel idaresi ile ne sıklıkta görüştükleri sorulmuştur. Bulgular Tablo 14'te sunulmuştur. Köy muhtarlarının %55'i haftada en az 1 kez il/ilçe özel idaresini ziyaret ettiklerini belirtirken, mahalle muhtarlarının %11'i haftada en az 1 kez iletişim kurmaktadır. Köy muhtarlarının görece olarak il/ilçe özel idarelerini mahalle muhtarlarından daha fazla sıklıkla ziyaret ettikleri bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 14: Kamu hizmetlerine ilişkin muhtarların il/ilçe özel idaresi ile iletişim sıklığı

	Köy	Mahalle	Toplam
Yılda birkaç kez	21	47	68
Ayda en az 1 kez	70	83	153
Haftada en az 1 kez	117	25	142
Hiç iletişim kurmuyorum	3	76	79
Toplam	211	231	442

Muhtarlara yerel idarelerle (valilik/kaymakamlık, belediye, il/ilçe özel idaresi) iletişim veya ziyaret sıklığı sorulmuş ve bulgular Tablo 15'te sunulmuştur. Köy muhtarları en az belediyelerle iletişim kurduklarını ifade ederken, mahalle muhtarları il/ilçe özel idareleri ile en az sıklıkla iletişim kurduklarını ifade etmişlerdir. Köy muhtarlarının %55'i haftada en az bir kez il/ilçe özel idaresini ziyaret ettiklerini veya iletişim kurduklarını belirtmişlerdir. Mahalle muhtarlarının %55'i belediyeyi haftada en az bir kez ziyaret ettiklerini veya iletişim kurduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 15: Kamu hizmetlerine ilişkin yerel idarelerle iletişim sıklığı: Karşılaştırmalı bulgular

		Valilik / Kaymakamlık, %	Belediyeler, %	İl / ilçe özel idaresi, %	Ortalama, %
Köy	Ay	37	39	33	36
	Hafta	53	16	55	41
Mahalle	Ay	51	40	36	42
	Hafta	32	55	10	32

Muhtarlar mevzuat gereği yerel idarelerle iletişimde olmaları zorunludur. Mevzuatı iyi bilen muhtarların yerel idarelerle daha iyi bir iletişim kurmaları beklenir. Bu kapsamda muhtarlara yaptıkları görevle ilgili hak ve sorumlulukları hakkında mevzuat bilgi sahibi olup olmadıkları sorulmuştur. Bulgular Tablo 16'da sunulmuştur. Köy ve mahalle muhtarlarının cevapları arasında benzerlik gözlenmiştir. Çalışmaya katılan muhtarların %84'ü muhtarların hak ve sorumlulukları konusunda mevzuat bilgisi sahibi olduklarını belirtmiştir. Muhtarların yaklaşık %15'inin muhtarlık mevzuatı hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadığı bulgusu elde edilmiştir. Mevzuat bilgisi yetersiz muhtarlara göreve başlarken mevzuat eğitimi verilmesi tavsiye edilebilir.

Tablo 16: Muhtarlık mevzuat bilgisine sahiplik

	Köy	Mahalle	Toplam
Kesinlikle Katılmıyorum	6	13	19
Katılmıyorum	1	4	5
Kısmen Katılıyorum	17	21	38
Katılıyorum	96	90	186
Kesinlikle Katılıyorum	87	100	187
Fikrim Yok	4	3	7
Toplam	211	231	442

Muhtarlar hem mevzuat gereği hem de görevlerini daha iyi yapabilmeleri için yerel idarelerle çok sıkı ve sağlıklı iletişimde olmaları gerekmektedir. Bu kapsamda muhtarların yerel idarelerde görevliler tarafından önemsenmeleri gerekmektedir. Eğer muhtarlar yerel idarelerde önemsendiklerini hissederseniz iletişim daha sağlıklı bir şekilde devam edecektir. Bu kapsamda muhtarlara valilik veya kaymakamlıkta önemsenip önemsenmedikleri konusu Likert ölçeği ifadelerle sorulmuştur. Bulgular Tablo 17'de sunulmuştur. Köy muhtarlarının %55'i, mahalle muhtarlarının %58'i 'muhtar olarak valilik/kaymakamlıkta önemsendiğimi hissediyorum' ifadesine kesinlikle katılıyorum cevabı vermişlerdir. Tüm muhtarların %57'si valilik veya kaymakamlıkta kesinlikle önemsendiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 17: Muhtar olarak valilik/kaymakamlıkta önemsenme

	Köy	Mahalle	Toplam
Kesinlikle Katılmıyorum	8	14	22
Katılmıyorum	1	0	1
Kısmen Katılıyorum	6	14	20
Katılıyorum	78	69	147
Kesinlikle Katılıyorum	117	133	250
Fikrim Yok	1	1	2
Toplam	211	231	442

Muhtarlara belediyelerde önemsenip önemsenmedikleri konusu Likert ölçeği ifadelerle sorulmuştur. Bulgular tablo 18'de sunulmuştur. Köy muhtarlarının %30'u, mahalle muhtarlarının %52'si 'muhtar olarak belediyelerde önemsendiğimi hissediyorum' ifadesine kesinlikle katılıyorum cevabı vermişlerdir. Tüm muhtarların %41'i belediyelerde kesinlikle önemsendiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 18: Muhtar olarak belediyede önemsenme

	Köy	Mahalle	Toplam
Kesinlikle Katılmıyorum	10	15	25
Katılmıyorum	12	5	17
Kısmen Katılıyorum	18	21	39
Katılıyorum	81	69	150
Kesinlikle Katılıyorum	64	119	183
Fikrim Yok	26	2	28
Toplam	211	231	442

Muhtarlara il/ilçe özel idaresinde önemsenip önemsenmedikleri konusu Likert ölçeği ifadelerle sorulmuştur. Bulgular tablo 19'da sunulmuştur. Köy muhtarlarının %49'u, mahalle muhtarlarının %38'i 'muhtar olarak il özel idaresinde önemsendiğimi hissediyorum' ifadesine kesinlikle katılıyorum cevabı vermişlerdir. Tüm muhtarların %43'ü belediyelerde kesinlikle önemsendiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 19: Muhtar olarak il/ilçe özel idaresinde önemsenme

	Köy	Mahalle	Toplam
Kesinlikle Katılmıyorum	8	10	18
Katılmıyorum	3	7	10
Kısmen Katılıyorum	8	19	27
Katılıyorum	86	74	160
Kesinlikle Katılıyorum	103	88	191
Fikrim Yok	3	33	36
Toplam	211	231	442

Muhtarlara yerel idarelerde (valilik/kaymakamlık, belediye, il/ilçe özel idaresi) önemsenip önemsenmedikleri konusu Likert ölçeği ifadelerle sorulmuştur. Bulgular tablo 20'de sunulmuştur. Köy muhtarları en az belediyelerde önemsendiklerini ifade ederken, mahalle muhtarları il/ilçe özel idarelerinde en az önemsendiklerini ifade etmişlerdir. Köy ve mahalle muhtarları en fazla önemsendikleri yerel idarenin valilik/kaymakamlıklar olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 20: Muhtar olarak yerel idarelerde önemsenme: Karşılaştırmalı bulgular

	Valilik/ Kaymakamlık, %	Belediyeler, %	İl/ilçe özel idaresi, %	Ortalama, %
Köy	55	30	49	45
Mahalle	58	52	38	49
Tüm muhtarlar	57	41	43	47

Sonuç ve Genel Değerlendirme

Muhtarlar mahalle/köy halkının sosyal ihtiyaçlarını yerel idarelere iletme konusunda fonksiyonel olmaları gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı muhtarların yerel idarelerle ilişkilerini muhtarlar yönünden incelenmesidir. Köy ve mahalle muhtarlarının yerel idarelerin kapsamı içinde mülki amirlikler (valilik ve kaymakamlık), belediyeler ve il özel idareleri ve bunların alt birimleri ile iletişiminin boyutu anketten elde edilen çeşitli göstergelerle incelenmektedir. Muhtarlık yerel idareler ilişkisi üzerine yapılan önceki çalışmaların belediye, il idaresi gibi tek yönlü olduğu görülmüştür. Mahalle ve köy muhtarları ayrı çalışma konusu yapılmıştır. Bu çalışmada ise, köy ve mahalle muhtarlarının karşılaştırmalı olarak valilik, kaymakamlık, belediye ve il özel idareleri ile ilişkileri bütüncül bir şekilde ele alınarak veri analizine dayalı bulgular elde edilmiştir.

Muhtarların en fazla eksikliğini hissettikleri kamu hizmetleri sıralamasında su, elektrik, doğalgaz gibi temel hizmetler en başta yer almıştır. Ulaşım ve altyapı hizmetleri ikinci sırada yer almıştır. Muhtarların %31'i eksik kamu hizmeti bulunmadığını belirtmiştir. Altyapı çalışmaları, çevre ve temizlik konularında köy muhtarlarının en fazla bilgi eksikliği hissettikleri hizmetler iken sağlık ve imar hizmetleri mahalle muhtarlarının en fazla bilgi eksikliği hissettikleri kamu hizmetleridir. Köy ve mahalle muhtarlarının 1/5'i herhangi bir kamu hizmetinde bilgi eksikliğini olmadığını ifade etmişlerdir.

Muhtarlara yerel idarelerde kendilerini önemli hissedip hissetmedikleri sorulmuştur. Köy muhtarları en az belediyelerde önemsendiklerini ifade ederken, mahalle muhtarları il/ilçe özel idarelerinde en az önemsendiklerini ifade etmişlerdir. Köy ve mahalle muhtarları birlikte en fazla önemsendikleri yerel idarenin valilik/kaymakamlıklar olduğunu ifade etmişlerdir. Çalışmaya katılan muhtarların %84'ü muhtarların hak ve sorumlulukları konusunda mevzuat bilgisi sahibi olduklarını belirtmiştir. Muhtarların yaklaşık %15'inin muhtarlık mevzuatı hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadığı bulgusu elde edilmiştir. Köy muhtarlarının %55'i haftada en az bir kez il/ilçe özel idaresini ziyaret ettiklerini veya iletişim kurduklarını belirtmişlerdir. Mahalle muhtarlarının %55'i belediyeyi haftada en az bir kez ziyaret ettiklerini veya iletişim kurduklarını belirtmişlerdir. Mahalle muhtarlarının köy muhtarlarından daha fazla belediyeleri ziyaret ettikleri tespit edilmiş, ancak köy muhtarlarının valilik/kaymakamlıkları mahalle muhtarlarından daha fazla ziyaret ettikleri belirlenmiştir. Köy ve mahalle muhtarlarının çoğunluğu hem valilik/kaymakamlıkları hem de belediyeleri ayda en az bir kez ziyaret ettiği tespit edilmiştir.

Şehir, ilçe ve kasaba gibi yönetsel yapılanmalara kıyasla mahalle veya köy gibi yerlerde kamu hizmet talepleri benzerdir. Halkın kendi içinden seçtiği muhtarlar halkın sosyal ihtiyaçlarını daha hızlı bir şekilde öğrenmekte, hizmet sunumunda yetkili olan yerel idarelere aktarabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında zaman zaman tartışılan muhtarlık kurumunun halk-yerel idareler arası iletişimi sağlamada aracı rolünden dolayı devam etmesi ve daha da güçlendirilmesi önem arz etmekte olduğu iddia edilebilir.

Kaynakça/References

- Akman, Ç. (2018). Mahalle yönetimi ile ilgili yeni bir yasal düzenleme gerekli mi? Isparta ili özelinde bir araştırma. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 10(19), 516–534.
- Apan, A. (2025). Köy ve mahalle idarelerinin mülki idare ile ilişkileri. *İdarecinin Sesi Dergisi*, (223), 48–55.
- Arikboğa, E. (2000). Boşluk doldurucu ve aracı kurum: Mahalle muhtarlığı. In B. A. Güler & A. Sabuktay (Eds.), *Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildirileri* (pp. 167–176). TODAİE Yerel Yönetimler Araştırma ve Eğitim Merkezi.
- Arikboğa, E. (2018). Mahalle muhtarlığı ve muhtarlık-belediye ilişkileri. In *Yerel yönetimler ve iyi yönetim* (pp. 19–35). Argüden Yayınları No:13. Argüden Akademi Yayınları.
- Avşar, Y., & Taş, E. (2020). Türkiye’de 6360 sayılı yasa kapsamında mahalle ve köy yönetiminde yaşanan değişim ve muhtarların bakışı. *Türk Kamu Yönetimi Dergisi*, 1(1), 7–28.
- Aydın, H. (2020). Muhtarlar toplantısının siyasi içeriği üzerine bir değerlendirme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(48), 149–163.
- Aydoğdu, O., & Tuncer, A. (2018). Tanzimat sürecinin dönüştürücü etkisi ve mahalle muhtarlıklarının kurulması. *Journal of Political Administrative and Local Studies*, 1(1), 87–112.
- Bahl, R., & Bird, R. M. (2018). *Fiscal decentralization and local finance in developing countries*. Edward Elgar Publishing.
- Bal, H., Aygül, H. H., Uysal, M. T., & Oğuz, Z. N. (2012). Muhtarların sosyal-ekonomik özellikleri ve mahalle - kentsel sorunlara yaklaşımları (Isparta örneği). *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 17–40.
- Bulut, Y. (2001). Mahalle muhtarlığı üzerine bir araştırma. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 10(3), 32–51.
- Bulut, Y., Yıldırım, U., & Şengül, R. (2000). Mahalle muhtarlarının belediye yönetimleri ile ilişkileri: Gaziantep ve Kahramanmaraş örneği. In B. A. Güler & A. Sabuktay (Eds.), *Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildirileri*. TODAİE Yerel Yönetimler Araştırma ve Eğitim Merkezi.
- Çelik, E., & Sağbaşı, İ. (2022). Davranışsal maliye perspektifinden kayıptan kaçınmayı etkileyen faktörlerin analizi. *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 68–82.
- Çılgin, K., & Yirmibeşoğlu, F. (2019). Yerel demokrasi arayışında mahalle yönetimi. *Planlama*, 29(2), 102–104.
- Ercoskun, T. (2012). Osmanlı Devleti’nde muhtarlık kurumunun işleyişine ilişkin düzenlemeler ve gözlemler. *Bilig*, (60), 131–154.
- Göküş, M., Bayrakçı, E., & Alptürker, H. (2013). Mahalle yönetimi ve mahalle muhtarlarının vatandaşlar tarafından değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, 18(2), 31–45.
- Güneş, M. (2023). *Muhtarlık: Osmanlı’dan Cumhuriyet’e köy ve mahalle idaresi*. Vakıfbank Kültür Yayınları.
- Haniççe, M., & Çakmak, S. (2024). Osmanlı kent yönetiminin modernleşmesi sürecinde muhtarlık seçimleri. *Türkiye Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1–32.
- Kahraman, N. (2020). Mahalle muhtarlığının sosyal devlet kapsamında yeniden düzenlenmesi gereği. *Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, 1(3), 69–86.
- Kalaycı, S. (2021). Sosyal hizmetlerin yerel yönetimlerde örgütlenmesi üzerine bir değerlendirme. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 21(52), 689–714.
- Kara, İ. (2019). Köylere hizmet götürme birliklerine bir bakış. *İdarecinin Sesi Dergisi*, (189), 26–28.
- Kaşıkkırık, A. (2022). Rol model kadınlar: Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da muhtar kadınlar. *International European Journal of Managerial Research*, 6(10), 149–164.
- Kaşıkkırık, A., & Dokuzcan, H. (2022). Kadınların yerel yönetimlere giriş kapısı “muhtarlık” kurumu: Bir kapı da sen aç kampanyası örneği. *Kent ve Çevre Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 4–16.
- Kavruk, H. (2004). *Köy ve mahalle yerleşim ve yönetim birimi*. Gazi Kitabevi.

- Kavruk, H. (2018). *Mahalle yerleşimi ve yönetimi*. Nobel.
- Koç, M., Gündoğar, B. N., & Teke, M. E. (2023). Muhtarların yeni iletişim araçlarını kullanımı: Gölhisar örneği. *Ordu Üniversitesi Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(2), 1–11.
- Köklü, E., & Gül, H. (2017). Türkiye’de mahalle muhtarlığının dönüşümü ve yeni muhtarlık algısı. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi SBE Dergisi, Kamu Yönetimi Özel Sayısı (KAYFOR 14)*, 719–733.
- Mueller, D. C. (1976). Public choice: A survey. *Journal of Economic Literature*, 14(2), 395–433.
- Nacak, O. (2024). Mahalle muhtarlarının sorunları üzerine bir alan araştırması: İzmir Karşıyaka ilçesi örneği. *Anadolu Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 25(3), 301–333.
- Özkan Erdoğan, Ş. (2017). Karar verme, uygulama ve denetleme süreçlerine katılımı unutulmuş bir birim: Mahalle muhtarlığı. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(4), 434–442.
- Sezer, Ö., & Büyükpınar, R. (2021). Yeni kamu yönetimi anlayışı ve Türkiye’de yerleşme politikaları. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(1), 80–105.
- Şahin, Y., & Asarkaya, S. (2019). Mahalle muhtarlığı kurumunun tarihi gelişimi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(3), 23–32.
- Tahran, Ş., & Korlu, R. K. (2020). Yerel hizmet sunumunda kalite ve muhtarların görüşleri: Buca örneği. *International Journal of Public Finance*, 5(2), 311–332.
- Taş, İ. E., Durgun, S., & Yalçinkaya, F. (2021). İl idaresi açısından bir halkla ilişkiler aracı olarak mahalle muhtarlığı: Niğde ilinde bir alan araştırması. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 8(3), 1–34.
- Toprak, D., & Aydın, G. (2023). 6360 sayılı kanun sonrası büyükşehir belediyesi muhtarlık ilişkilerinin muhtarlık işleri daire başkanlıkları üzerinden incelenmesi: Ankara Büyükşehir Belediyesi örneği. *Türk İdare Dergisi*, (498), 71–92.
- Tuncer, B., & Bakırcı, M. (2020). 6360 sayılı büyükşehir yasasının Türkiye’nin kırsal yerleşim düzenine mevcut ve muhtemel etkileri: Konya örneği. *Türk Coğrafya Dergisi*, (74), 75–85.
- Usta, S., Akman, E., & Kocaoğlu, M. (2018). 6360 sayılı kanun’un büyükşehir belediye sistemine etkileri: Konya Büyükşehir Belediyesi örneği. *TESAM Akademi Dergisi, Yerel Yönetimler Özel Sayı*, 217–249.
- Yıldız, M. (2013). Türk kadınına muhtar olma hakkı tanınması. *Takvim-i Vekayi*, 1(1), 1–6.
- Yılmaz, V., İzci, F., & Atmaca, Y. (2020). Kırsal yerleşim alanlarındaki mahalle muhtarlığı seçimlerinde görülen nüfus değişiminin etik bağlamında irdelenmesi: Akçadağ örneği. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (49), 285–312.

Acknowledgments/Bilgilendirme Beyanı

This study is based on the first author’s master’s thesis under the supervision of Prof. Dr. İsa Sağbaş at Afyon Kocatepe University Graduate School of Social Sciences.

Funding and Support/Sponsorluk ve Destek

The authors have not declared funding and support for this research./Yazarlar bu çalışma için herhangi bir sponsorluk ve destek beyanında bulunmamıştır.

Ethical Committee Approval/Etik Kurul Onayı

The authors have declared that Ethical Committee Approval has been obtained from Afyon Kocatepe University/Yazarlar bu çalışma için Afyon Kocatepe Üniversitesi’nden Etik Kurul Onayı alındığını beyan etmiştir.

Competing Interests Declaration/Çıkar Çatışması Beyanı

The authors have not declared competing interests for this research./Yazarlar bu çalışma için çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Data Availability/Veri Sağlama

The authors have not declared any data for this research./Yazarlar bu çalışma için herhangi bir veri sağlama beyanında bulunmamıştır.

Peer-review Status/Hakem Değerlendirmesi Durumu

The research has been double-blind peer-reviewed./Bu çalışma çift-körleme hakemlik sürecinden geçmiştir.